N O T A T

DANSKE REGIONER

Statistikken for anvendelse af de sikrede institutioner 2009

Danske Regioner offentliggør hvert år statistikken for de sikrede institutioner for det foregående år. Offentliggørelsen sker via Danske Regioners hjemmeside, og der udsendes i den forbindelse en pressemeddelelse.

Statistikken for anvendelsen af de sikrede institutioner i 2009 offentliggøres i juni 2010. Anvendelsen af de sikrede institutioner har generelt stor politisk og mediemæssig bevågenhed.

Notatet her indeholder et kort oprids af de vigtigste elementer fra opgørelsen 2009 og en række faktaoplysninger om de sikrede institutioner.

DANSKE REGIONER MENER

- Vi kan konstatere, at antallet af anbringelser i 2009 ligger noget under niveauet for 2008 – et fald fra 843 til 760 anbringelser, svarende til næsten 10 pct. Til gengæld er det gennemsnitlige antal opholdsdage steget fra 53 til 61 dage. Således var der også i 2009 fuld belægning på de sikrede institutioner med en gennemsnitlig belægningsprocent på 100.

- Antallet af afvisninger er steget betydeligt fra 2008 til 2009. Der var i 2009 434 afvisninger mod 283 året før – der er med andre ord tale om en stigning på 53 pct. Langt størstedelen – 92 pct. – af afvisningerne skyldtes pladsmangel på de sikrede institutioner.

- Det høje antal afvisninger viser, at der er behov for at udvide kapaciteten på de sikrede institutioner, og Danske Regioner er allerede i gang med dette.

- I februar og marts 2010 blev der etableret 10 nye pladser, og 46 flere er på vej. Nogle af pladserne kan tages i brug allerede fra efteråret 2010, mens andre tager længere tid at etablere, da der skal bygges to helt nye institutioner.

- Om dette antal pladser slår til vil afhænge af udviklingen i ungdomskriminalitet, og hvordan dommerne vælger at bruge den nye mulighed for at dømme 14-årige.

Uddybning af statistikken 2009

Institutioner og pladser
Der er i alt 7 sikrede institutioner, med i alt 131 pladser (2009:121 pladser). De seks institutioner drives af regionerne, medens Københavns Kommune driver den syvende.

Anbringelser
I 2009 var der i alt 760 anbringelser med en gennemsnitlig anbringelsestid på 61 døgn.

Langt de fleste anbringelser er kriminalitetsrelaterede – i alt 91 pct. af samtlige anbringelser i 2009 drejede sig om varetægtssurrogat, ungdomssanktion eller afsoning. 5 pct. er dog unge, der anbringes i pædagogisk observation af kommunerne.

Ud af de 760 anbringelser var:
- 592 anbringelser i varetægtssurrogat – svarende til ca. 78 pct. af anbringelserne
- 65 anbringelser efter dom til ungdomssanktion (fase 1) – svarende til 9 pct. af anbringelserne
- 35 anbringelser efter tilbageførsel til en sikret afdeling efter udslusning i et ungdomssanktionsforløb (fase 2) – svarende til godt 5 pct. af anbringelserne
- 38 anbringelser til pædagogisk observation – svarende til 5 pct.
- 5 anbringelser til længerevarende behandling
- 20 anbringelser efter farlighedskriteriet
- 2 anbringelser som led i afsoning
- 3 anbringelser ud fra andre kriterier.

Belægningsprocent
Belægningsprocenten var i 2009 på 100.

Afvisninger

Der var i 2009 en betydelig stigning i antallet af afvisninger, fra 283 afvisninger i 2008 til 434 afvisninger i 2009. Af de 434 afvisninger skete de 399 – svarende til 92 pct. – på grund af manglende plads.

Af de 434 afviste, blev i alt 316 – svarende til 73 pct. – anbragt i fængsel eller arresthus på venteliste til en plads på en sikret institution.

Flere sikrede pladser på vej

Regionerne er forpligtede til at koordinere kapaciteten og sammensætningen af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud, her-

iblandt de sikrede døgninstitutioner for børn og unge. De sikrede institutioner anvendes tværregionalt, og derfor indebærer koordinationsforpligtelsen, at regionerne samarbejder om institutionerne.

På den baggrund og med et ønske om en mere langsigtet og strategisk planlægning på området udarbejdede Danske Regioner i 2008 og 2009 oplæg om det fremtidige behov for sikrede pladser til børn og unge.

Af oplæggene fremgår det, at der i alt bør etableres 30 nye pladser. Disse pladser er allerede på vej. 10 blev etableret i starten af 2010 og de sidste vil stå klar i slutningen af 2011, hvor en ny institution i Region Nordjylland bliver bygget færdigt.

Flere pladser som følge af lovændring
I begyndelsen af 2010 bad Socialministerierne Danske Regioner og KL om at sørge for oprettelsen af 26 yderligere pladser på de sikrede institutioner. Det skyldtes dels sænkelsen af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år, dels at man ville lempe kravene for anbringelse af en ung på en sikret plads fra ”absolut påkrævet” til ”påkrævet”.

Pladserne er på vej, og når de sidste er etableret i januar 2012, vil der være i alt 177 sikrede pladser. Nogle af pladserne kan dog allerede tages i brug i efteråret 2010. Ved udgangen af 2010 vil der således være 24 nye pladser, ved udgangen af 2011 48 nye pladser og i januar 2012 56 nye pladser.

Aktiviteter omkring de sikrede institutioner

Gennem det sidste år har Danske Regioner været involveret i en række aktiviteter relateret til de sikrede institutioner. Det drejer sig blandt andet om:

- En ny introduktionsuddannelse for medarbejdere på de sikrede institutioner – og flere uddannelser på vej
- Psykiatrisk screening på de sikrede institutioner
- Puljer fra Socialministeriet vedr. misbrugsbehandling, kognitiv terapi og kompetencecentre
- Forskningsprojekt fra DPU om undervisning på de sikrede institutioner
- Dokumentation af indsatsen på de sikrede gennem programmet SIP-sikret

Ny introduktionsuddannelse
I starten af maj 2010 startede en ny introduktionsuddannelse for medarbejderne på de sikrede institutioner. Uddannelsen er udviklet af Danske Regioner i samarbejde med Vestsjællands Sosuskole og ligger under AMU-systemet. Temaerne på uddannelsen er blandt andet pædagogik, konflikthåndtering og relationer. Uddannelsen er det første af flere uddannelsesinitiativer, som skal sikre en høj og ensartet kvalitet på landets sikrede

Psykiatrisk screening på de sikrede institutioner
Regeringen besluttede i efteråret 2009 at indføre psykiatrisk screening på alle sikrede institutioner. Inspirationen var et projekt på den sikrede institution Egely, der viste, at omkring 50 procent af de unge anbragte led af en behandlingskrævende psykiatrisk lidelse. Danske Regioner har udarbejdet en model for, hvordan screeningen kan foregå, som man håber, Regeringen vil tage udgangspunkt i.

Højere kvalitet i behandlingen
Som en del af deres oplæg om ungdomskriminalitet i efteråret 2009 besluttede regeringen at uddele tre puljer til at øge kvaliteten af arbejdet på de sikrede institutioner. Puljerne er rettet mod forbehandling af misbrug, kognitiv behandling og kompetencecentre på de sikrede institutioner og uddeles formentlig fra 2011. Danske Regioner får en væsentlig rolle i forhold til at facilitere og udvikle samarbejdet om puljearbejdet mellem regionerne.

Fokus på de anbragte unges skoleundervisning
Som første skridt på vej mod at løfte og ensrette kvaliteten af undervisningen for de unge anbragte, har Danske Regioner igangsat et forskningsprojekt på området. Projektet er udført af DPU og bliver offentliggjort medio juni 2010. Projektets resultater skal danne basis for en fremtidig efteruddannelse for lærerne på de sikrede institutioner.

Dokumentation af arbejdet på de sikrede institutioner
Regionerne har fokus på at skabe de bedste betingelser for læring, vækst og udvikling for brugere af de sociale tilbud. Derfor har de i fællesskab taget initiativ til at udvikle og implementere en kvalitetsmodel på det sociale område. Som en del af kvalitetsmodellen har man udviklet SIP-sikret, som er et dokumentationsredskab, der skal dokumentere og udvikle den socialpædagogiske indsats, der foregår på de sikrede institutioner. En første pilotrapport med resultater udkom i efteråret 2009, og rapport nummer to forventes offentliggjort i efteråret 2010. SIP-sikret varetages af Center for Kvalitetsudvikling under Region Midtjylland.

Fakta om de sikrede institutioner

En sikret institution er en døgninstitution, hvis yderdøre og vinduer kan være konstant aflåst.

Siden slutningen af 1990'erne er antallet af institutioner og pladser blevet mere end fordoblet, og afdelingerne har fået pålagt nye opgaver i forbindelse med, at anbringelseskriterierne er blevet udvidet.

De sikrede institutioner anvendes til:

- Ophold som led i en ungdomssanktion
- Ophold som surrogat for varetægtsfængsling
- Anbringelse som led i afsoning af fængselsdom
- Anbringelse i pædagogisk observation
- Anbringelse fordi den unge er til fare for sig selv eller andre
- Anbringelse som længerevarende behandling
- Ophold for udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark

Der er fastsat en aldersgrænse på 15 år for anbringelse af en ung i en sikret institution, men der kan dispenseres for alderskravet helt ned til 12 år. Pr. 1. juli 2010 forventes den kriminelle lavalder at blive nedsat til 14 år.

Der er i alt 7 sikrede institutioner, placeret i hhv. Region Sjælland (2), Region Hovedstaden (1), Region Syddanmark (1), Region Midtjylland (2), samt i Københavns Kommune (1).

Der er på enkelte sikrede institutioner etableret *særligt sikrede afdelinger*, som kan anvendes i tilfælde, hvor en sikret afdeling ikke er tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort (fortsat) ophold på en sikret afdeling uforsvarlig.

Finansiering

Udgifterne til de sikrede institutioner afholdes af kommunerne. Alle anbringelser, der sker efter retlig afgørelse (varetægtssurrogat, ungdomssanktion), er objektivt finansierede af kommunerne på baggrund af deres andel af unge i alderen 15-18 år. Disse anbringelser tegner sig for langt størstedelen af de anbringelser, der sker på de sikrede institutioner.

Regeringen har givet udtryk for, at finansieringen i løbet af 2010 vil blive ændret, så kommunerne skal betale en fast takst for at have unge anbragt på en sikret institution. Differencen mellem taksten og den egentlige pris betales gennem objektiv finansiering.

Øvrige anbringelser er takstfinansierede, hvor kommunen afholder udgiften (dog med grad af statslig refusion).